

ФИНАНСОВИ ИНСТРУМЕНТИ - БЪЛГАРСКА ВЕРСИЯ - (юли 2008)

Направете Вашата община МОДЕЛ за енергийно управление !

МОДЕЛ ще помогне на общините да се превърнат в модели за своите граждани и за другите европейски общини. Неговата главна цел е да подобри практическите знания и умения на местните власти и/или местните енергийни агенции от 10 страни нови членки и Хърватия, за да се справят по-добре с проблемите на интелигентната енергия

Координатор
на проекта

Национален
координатор

Официален
партньор

С подкрепата на:

Intelligent Energy Europe

*Отговорността за съдържанието на тази брошура се носи от авторите.
Тя не отразява непременно мнението на Европейската общност. Европейската
комисия не е отговорна за ползването на информацията,
съдържаща се тук за каквито и да е нужди.*

Съдържание

Оперативна програма „Регионално развитие”	4
Оперативна програма „Околна среда 2007-2013 г.”	10
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”	11
Фонд за енергийна ефективност	12
Други финансиращи програми	13
Публично-частни финансови механизми	14

Оперативна програма „Регионално развитие”

За програмата:

Оперативната програма "Регионално развитие" 2007-2013 г. (ОПРР) е насочена към практическото изпълнение на Приоритет 4 на Националната стратегическа референтна рамка - "Балансирано териториално развитие" и очертава основните области, в които България ще получи финансиране за своите региони от Европейския фонд за регионално развитие.

Програмата цели подобряване на социално-икономическите условия в шестте региона на планиране - преодоляване на тяхното изоставане спрямо регионите в ЕС и ограничаване на междурегионалните различия в България.

За тази цел Оперативната програма включва широк набор от мерки: от инфраструктура до опазване на културното наследство, които отчитат както общите тенденции, така и спецификите на отделните населени места. Подкрепа ще се предоставя както за проекти на големи градски центрове с добър потенциал за икономически растеж и социално включване, така и за техните съседни и периферни райони, които на този етап изостават от цялостното развитие на региона. Важна роля ще играе и сътрудничеството между отделните общини, което съответно да гарантира интегрирано и устойчиво развитие.

Приоритети:

Приоритетна ос 1: Устойчиво и интегрирано градско развитие

Тази ос е насочена към широк кръг от интервенции с цел подобряване на конкурентоспособността на градовете и градските територии и по-специално осигуряване на условия за развитието на успешни и устойчиви градски райони, свързани помежду си, които създават възможности едни на други и на прилежащите им извънградски територии.

По този приоритет от особена важност е да се повиши привлекателността и конкурентоспособността на градовете, да се осигури добро качество на живот и достъп до основни услуги в тях, като се има предвид опазването на екологичния им потенциал.

Публичните инвестиции ще бъдат насочени към обновяване и разширяване на основната градска инфраструктура, която ще поддържа градските райони като центрове за сближаване и растеж.

Операция 1.1. Социална инфраструктура

Специфичната цел на операцията е да се осигури подходяща и рентабилна образователна, здравна, социална и културна инфраструктура, съобразена с бъдещите нужди на населението в градските центрове и прилежащите им територии.

Устойчиви енергийни проекти и дейности, които се подкрепят:

- Реконструкция, ремонт и оборудване на образователни институции – детски ясли и градини, основни и средни училища и университети (например учебни зали, библиотеки, лаборатории, спортни съоръжения, учебни корпуси, интернет връзки).
- Реконструкция, ремонт и оборудване на лечебни и здравни заведения за спешна помощ (включително линейки), първична, специализирана извънболнична и болнична помощ, в съответствие с одобрените Национална здравна стратегия и Национална здравна карта.
- Реконструкция, ремонт и оборудване на институции, предоставящи социални услуги, и на бюра по труда.

- Развитие на инфраструктурата в сферата на културата чрез реконструкция, ремонт и оборудване на културни центрове, театри, читалища, библиотеки и други обекти, свързани с културния живот.
- Одити за енергопотребление и мерки за енергийна ефективност за всички проекти, свързани с публичните институции, споменати по-горе (например топлоизолация, смяна на дограма, локални инсталации, връзки към системите за топлоснабдяване, газоснабдяване или използване на алтернативни възобновяеми енергийни източници).

Бенефициенти:

- Министерство на образованието и науката – конкретен бенефициент за държавните учебни заведения.
- Министерство на здравеопазването – конкретен бенефициент за държавните лечебни и здравни заведения.
- Министерство на културата – конкретен бенефициент за държавните културни институции.
- Министерство на труда и социалната политика/ Агенция за социално подпомагане – конкретен бенефициент за държавните обекти в сферата на социалните услуги.
- Министерство на труда и социалната политика/ Агенция по заетостта – конкретен бенефициент за бюрата по труда.
- Общините – за общинските обекти.
- НПО и университетите, когато действат като сдружения с нестопанска цел за предоставяне на здравни, социални, образователни и културни услуги.

Операция 1.2. Жилищна политика

Специфичната цел на операцията е да се осигурят по-добри условия на живот за гражданите и да се допринесе за социалната интеграция чрез повишаване на жизнения стандарт и общо подобряване на качеството на живот на градските общности от хора в неравностойно и уязвимо положение.

Устойчиви енергийни проекти и дейности, които се подкрепят:

- Обновяване на общите части на многофамилни жилищни сгради, както следва: ремонт на следните основни елементи от конструкцията на сградата (покрив, фасада, дограма по фасадата, стълбищна клетка, външни и вътрешни коридори, входни врати и площадки, асансьори), вертикални технически инсталации (водоснабдителна, канализационна, електрическа, отоплителна, телекомуникационна, пожарни кранове) на сградата.
- Осигуряване на съвременни социални жилища за настаняване на уязвими, малцинствени и социално слаби групи от населението и други групи в неравностойно положение, чрез обновяване и промяна на предназначението на съществуващи сгради, собственост на публични власти или на сдружения с нестопанска цел.
- Одити за енергопотребление и мерки за енергийна ефективност за всички проекти в жилищните сгради, споменати по-горе (например топлоизолация, смяна на дограма, локални инсталации, връзки към системите за топлоснабдяване, газоснабдяване или използване на алтернативни възобновяеми енергийни източници).

Бенефициенти:

- Публични власти или сдружения с нестопанска цел.
- Сдружения на собствениците на жилища в многофамилни жилищни сгради.

Операция 1.3. Организация на икономическите дейности

Специфичната цел на операцията е да улесни интегрирането на инфраструктурни съоръжения и терени с цел развитие на бизнеса и привличане на нови инвестиции.

Устойчиви енергийни проекти и дейности, които се подкрепят:

- Подобряване и реконструкция на съществуваща или изграждане на нова техническа инфраструктура, свързана с бизнеса (например комуникационни връзки, строителство/ реконструкция/ рехабилитация на улици или на малки участъци от местни пътища, осигуряващи достъп до и в индустриалните и бизнес зони, електроснабдяване, улично осветление, връзки към газоснабдителна, водоснабдителна и канализационна мрежа, поставяне на указателни знаци и табели до или в рамките на бизнес зоните и терените и др).
- Обновяване, рехабилитация, реконструкция и ремонт на съществуващи индустриални зони, незасегнати от екологични замърсявания.

Бенефициенти:

- Общини (включително в партньорство с частен/ни инвеститор/и).
- Сдружения на общини, неправителствени организации с участието на общински власти.

Операция 1.4. Подобряване на физическата среда и превенция на риска

Специфичната цел на операцията е да повиши качеството на живот и съответните екологични условия, включително предотвратяване на рискове, както и подобряване на физическата среда на градските центрове и агломерации като част от по-широкообхватната стратегия за социално и екологично възраждане.

Устойчиви енергийни проекти и дейности, които се подкрепят:

- Рехабилитация и реконструкция на улични мрежи и въвеждане на енергоспестяващо улично осветление и други мерки за повишаване на сигурността и предотвратяване на престъпността, като поставяне на осветление на паркови площи, охранителни системи за наблюдение на обществени места и др.

Бенефициенти:

- Общини.
- Сдружения на общини, организации с нестопанска цел в партньорство с общини.

Операция 1.5. Системи за устойчив градски транспорт

Специфичната цел на операцията е да осигури достъпност и сближаване чрез ефикасни и устойчиви градски транспортни системи.

Устойчиви енергийни проекти и дейности, които се подкрепят:

- Обновяване на транспортната инфраструктура – контактна мрежа, подобряване на спирки, бази за ремонт и поддръжка и оборудване.
- Разработване и подобряване на системи за обществен градски транспорт, използващи автобуси, трамваи, тролеи, които отговарят на европейската нормативна уредба за вредни емисии от двигателите и използване на възобновяеми/алтернативни енергийни източници в градския транспорт.

Бенефициенти:

- Общини (включително в партньорство с публични компании за обществен транспорт).

Приоритетна ос 2: Регионална и местна достъпност

Целта на тази приоритетна ос е да се подобри качеството на живот и работна среда чрез по-добър достъп и създаване на нови възможности за повишаване на регионалната конкурентоспособност и устойчивото развитие. Това ще бъде постигнато чрез подобряване на инфраструктура, свързана с транспортните, комуникационните, информационните и газоснабдителните мрежи.

Обединяването на територията на страната чрез по-добра достъпност и мобилност се явява фактор от решаващо значение за повишаване на регионалната конкурентоспособност, развитието и създаването на работни места. Тази интеграция е силно зависима от няколко основни инфраструктури – второкласните пътища, телекомуникациите и газоразпределителната мрежа.

Тази приоритетна ос е в подкрепа на изпълнението на два от приоритетите на НСРР: Приоритет 1 “Подобряване на базисната инфраструктура” и Приоритет 4 “Подкрепа за балансирано териториално развитие”, като се съгласува и допълва с ОП „Транспорт”, ОП „Административен капацитет” и Програмата за развитие на селските райони.

Операция 2.3. Достъп до устойчиви и ефективни енергийни ресурси

Специфичната цел на операцията е да предостави достъп до националната газоразпределителна мрежа или по възможност – до възобновяеми енергийни източници с цел повишаване на инвестиционната привлекателност и регионалната конкурентоспособност.

Устойчиви енергийни проекти и дейности, които се подкрепят:

- Изграждане на участъци от газоразпределителни тръбопроводи в съответните райони като част от националната газопреносна мрежа към съответните области;
- Изграждане на инсталации, използващи ВЕИ, и връзки към системите за доставка на ВЕИ;
- Технически проучвания и проучвания за осъществимост, изготвяне на проекти, техническа помощ.

Бенефициенти:

1. За достъп до газоразпределителната мрежа

Общини без издаден лиценз за газоразпределение извън списъка на териториите, определени за газоразпределение (газоразпределителни региони) на базата на стриктни критерии за избор (общини от отдалечени области, включени в Приложение 11), за които:

- не съществуващ достъп до националната газопреносна мрежа;
- може да се докаже, че притежават значителен потенциал на пазара на газта – промишленост, публичен сектор и домакинства;
- ще се мултиплицира ефектът от газификация – спестено електричество, течни горива, въглища и дърва;
- ще се намалят емисиите на парникови газове, SO₂ и прах;
- могат да докажат, че не съществува възможност да се използва какъвто и да е вид ВЕИ.

2. За изграждане на инсталации, използващи ВЕИ и връзки към системата за доставка на ВЕИ.

- Общини без лиценз за газоразпределение и включени в списъка на териториите, определени за газоразпределение (газоразпределителни региони), на базата на доказан потенциал за използване на ВЕИ (слънчева енергия, вода, геотермален източник, биомаса).

Приоритетна ос 4: Местно развитие и сътрудничество

Тази приоритетна ос има за цел да допринесе за местното и междурегионално развитие. Основната ѝ характеристика е създаването и подпомагането на инвестиционни инициативи, свързани с местна собственост, формулирани на местно ниво от местните заинтересовани страни и разработени по гъвкав начин за намиране на решения на конкретни местни проблеми.

Наред с правителството на страната, общините са основният обществен двигател за регионалното и местно развитие в България.

От всичко 264 общини в България 178 са малки и се характеризират с периферен статус. В същото време част от тези общини могат да бъдат определени като общини в неравностойно положение по отношение на местоположение, ниво на развитие и структура на местната икономика. В тази категория попадат периферни, планински, селски, общини в индустриален упадък и други, които изискват по-интензивна подкрепа за развитието им. В повечето случаи малкият размер е в съчетание със или е резултат от неблагоприятни обстоятелства.

Операция 4.1. Дребномащабни местни инвестиции

Специфичната цел на операцията е да се подпомогне местното развитие чрез реализацията на важни и полезни дребномащабни местни инвестиционни решения.

Устойчиви енергийни проекти и дейности, които се подкрепят:

- Обновяване/реконструкция и оборудване на публични здравни и лечебни заведения в съответствие с Националната здравна карта.
- Обновяване/реконструкция и оборудване на образователна инфраструктура.

- Реконструкция/възстановяване/модернизация на съществуващи индустриални и бизнес зони, включително свързаната с бизнеса техническа инфраструктура.
- Одити за енергопотребление и мерки за енергийна ефективност за всички проекти, свързани със споменатите по-горе публични институции (например топлоизолация, смяна на дограма, локални инсталации, връзки към системите за топлоснабдяване, газоснабдителни тръбопроводи или използване на алтернативни възобновяеми енергийни източници и др.).

Бенефициенти:

- Коопериране на общини, посочени в Приложение 4 (по-малки общини по периферията или извън агломерационните ареали).

Бюджет на програмата: 1 601 274 759 Euro (3 131 821 212 лв.)

Съфинансиране: 85% от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР)

Отворени търгове:

1. BG161PO001/1.1-01/2007 "Подкрепа за осигуряване на подходяща и рентабилна образователна, социална и културна инфраструктура, допринасяща за развитието на устойчиви градски ареали"
2. BG161PO001/2.1-02/2007 "Подкрепа за устойчиво и интегрирано местно развитие, чрез рехабилитация и реконструкция на общинска пътна мрежа"
3. BG161PO001/4.1-01/2007 "Подкрепа за осигуряване на подходяща и рентабилна образователна инфраструктура, допринасяща за устойчиво местно развитие"
4. BG161PO001/1.4-02/2008: „Подкрепа за подобряване на градската среда”

Управляващ орган:

[Главна дирекция „Програмиране на регионалното развитие” към Министерството на регионалното развитие и благоустройството](#)

Връзка към интернет страницата на програмата:

<http://www.bgregio.eu>

Оперативна програма „Околна среда 2007-2013 г.”

За програмата:

Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.” е една от седемте оперативни програми, разработвани като част от Националната стратегическа референтна рамка на Република България за програмния период 2007-2013 г. На базата на анализ на настоящата ситуация, програмата определя приоритетните за страната области по отношение на сектор “околна среда”, които ще намерят своята реализация и финансиране в рамките на този документ и през този период.

Чрез подобряване и развитие на базисната инфраструктура, свързана с околната среда, оперативната програма ще допринесе за осъществяването на стратегическата визия за България, съгласно Националната стратегическа референтна рамка за периода 2007 – 2013 г., а именно: Към 2015 г. България да стане динамична, конкурентноспособна и достъпна страна-членка на ЕС с високи качество на живот, доходи и социална чувствителност на обществото.

Приоритети:

Приоритетна ос 2: Подобряване и развитие на инфраструктурата за третиране на отпадъци

Приоритетът е насочен към постигане на съответствие с няколко директиви, чийто изисквания са транспонирани в националното законодателство. Приоритетът е основно насочен към постигане на съответствие с Директива 75/442/ЕЕС за отпадъците и Директива 1999/31/ЕЕС за депониране на отпадъци.

Устойчиви енергийни проекти и дейности, които се подкрепят:

- Изграждане на инсталации за оползотворяване на отделените газови емисии (метан) от депата за битови отпадъци чрез производство на електрическа енергия.

Бенефициенти:

- Общински администрации.
- Регионални сдружения / асоциации на общини.

Бюджет на програмата: 578 176 208 Euro (1 130 814 373 лв.)

Съфинансиране: 85% от ЕФРР и Кохезионния фонд (КФ)

Отворени търгове:

1. BG161PO005/08/2.30/01/03 Техническа помощ за подготовка на инвестиционни проекти по приоритетна ос 2 на оперативна програма „Околна среда 2007-2013 г.

Управляващ орган:

[Дирекция “Кохезионна политика за околна среда” към Министерството на околната среда и водите](#)

Връзка към интернет страницата на програмата:

<http://www.moew.government.bg>

Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”

За програмата:

Стратегическата цел на оперативната програма е да се подобри качеството на живот на хората в България чрез подобряване на човешкия капитал, постигане на високи нива на заетост, повишаване на производителността, достъп до качествено образование и учене през целия живот и засилване на социалното включване.

Приоритети:

Приоритетна ос 7: Транснационално и междурегионално сътрудничество

Целта на приоритетната ос е изграждане на платформа, която да позволи на всички заинтересовани организации и институции да ползват опита на EQUAL, както и да обменят идеи и планове за най-доброто използване на финансовата помощ на ЕСФ в следните области: заетост, образование и обучение, социално включване, административен капацитет, добро управление на проекти и програми.

Операция 7.3: Разпространение и обмяна на информация, добри практики и опит

Устойчиви енергийни проекти и дейности, които се подкрепят:

- Публикации
- Събития
- Работа с мрежи
- Побратимяване

Бенефициенти:

- Общински администрации, НПО, научни организации

Бюджет на програмата: 1 213 869 575 Euro (2 374 122 530 лв.)

Съфинансиране: 85% от Европейския социален фонд

Управляващ орган:

[Дирекция „Европейски фондове, международни програми и проекти” към Министерството на труда и социалната политика](#)

Връзка към интернет страницата на управляващия орган:

<http://ef.mlsp.government.bg/bg/index.php>

Фонд „Енергийна ефективност”

За програмата:

Фонд „Енергийна ефективност” (ФЕЕ) изпълнява функциите на финансираща институция за предоставяне на кредити и гаранции по кредити, както и на център за консултации. ФЕЕ оказва съдействие на българските фирми, общини и частни лица в изготвянето на инвестиционни проекти за енергийна ефективност. Фондът предоставя финансиране, съфинансиране или гарантиране пред други финансови институции.

Устойчиви енергийни проекти и дейности, които се подкрепят:

- Санитаране на сгради във всички сектори, като например индустриални, търговски, многофамилни жилищни, еднофамилни и общински сгради от всички йерархични нива; постройки на здравеопазващите институции; училища, университети и сгради предвидени за културна дейност.
- Подобрения на топлоизточника и топлопреносната мрежа
- Улично осветление
- Други случаи на крайно потребление на енергия

Бенефициенти:

- Общини
- Търговски дружества
- Физически лица

Бюджет:

ФЕЕ е първоначално капитализиран изцяло с грантови средства. Основни донори са Глобалният Екологичен Фонд на ООН, чрез Международната банка за възстановяване и развитие (Световна Банка) – с 10 млн. щатски долара, Правителството на Австрия – с 1,5 млн. евро, Правителството на България – с 3 млн. лева и частни български спонсори..

Съфинансиране (ако е приложимо): 75 – 90 %

Размер на проектите: между 30 000 и 3 млн. лв.

Обявени търгове: Текущо

Интернет страница:

<http://www.bgeef.com>

Други финансиращи програми

Име на програмата:

Норвежки грантове

Устойчиви енергийни проекти и дейности, които се подкрепят:

- Енергийна ефективност и използване на ВЕИ

Бенефициенти:

- Обществени институции
- Частни фирми
- НПО

Бюджет: 68 млн. euro (за България и Румъния)

Размер на проектите: между 250 000 и 5 млн. Euro

Набиране на проектни предложения: Програмата стартира на 15 ноември 2007 г.
Краен срок: 31 декември 2008

Страница в интернет:

<http://www.norwaygrants.org>

Публично-частни финансови механизми

Финансова институция:

ЕНЕМОНА АД.

Име на продукта:

Комплексни услуги за енергийни спестявания

Устойчиви енергийни проекти и дейности, които се подкрепят:

- Енергийноефективни мерки
- Подобряване на управлението
- Модернизация
- Нови технологии

Интернет страница:

<http://www.enemona-energy.com/>

